

РОВНО

РІВНЕ

Георгія Сербіна

Назва нашого міста не раз видозмінювалась. І якщо хтось візьметься досліджувати той його історичний відтінок, коли воно називалося Ровно чи Рівне, то неодмінно натрапить на неоціненний доробок заслуженого журналіста України, письменника, краєзнавця, творчого стипендіата Президента України Георгія Сербіна. Сорок років тому вийшов краєзнавчий нарис-путівник його авторства «Ровно». За мудрим висловом, усе пізнається в порівнянні. То цікаво поглянути на наше місто і його мешканців з висоти навіть цього невеликого відтинку часу. Зробити це ми й попросили автора книги-ювілярки Георгія СЕРБІНА. І вийшла не просто розповідь, а зізнання в любові до Рівного – міста, яке стало для нього рідним.

? – Георгію Павловичу, коли у вас збудилася думка написати книгу про Рівненський край?

– В юнацькі роки, коли вчився у старших класах Острозької середньої школи № 1. Спонукали до цього дві визначні особистості в моєму житті. Перша – моя вихователька і чудовий педагог, керівник шкільного літературного гуртка Тетяна Папашика, уродженка Рівного. Друга – випускник Острозької чоловічої гімназії, доктор наук, один із засновників і багаторічний директор Острозького історико-краєзнавчого музею Йосип Новацький. Глибокий знавець історії Волині, автор книги «Хронологія історії міста Острога та князів Острозьких», він проклав мені доступ до музейної книгозбірні і навчив премудростям відбору книг про наш край.

Під час навчання на факультеті журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка мене не полишала думка про створення книги про Рівненщину.

рисом «Ровенщина» – я працював понад 10 років. Прочитав і проаналізував купу історичних книг, документів, наукових розробок і досліджень, які знайшов передусім у сховищах Рівненського, Дубнівського і Острозького музеїв та архівів, а також у сусідніх Луцьку, Житомирі, Хмельницькому і Львові. Маючи нагоду, працював і в Державній бібліотеці СРСР у Москві.

Перелік опрацьованих документів дуже великий і охоплює період від вісімнадцятого століття до наших днів. Частина з них використав у написанні науково-документальних видань «За волю народну» та «Бойова і трудова слава Ровенщини». Книгу «Ровенщина» я закінчив писати влітку 1969 року і восени того ж року подав рукопис до Львівського видавництва «Каменяр».

? – Ваші перші краєзнавчі книги вже стали раритетами. Та їх усе ще можна придбати у букіністів. Очевидно, розійшлися чималим накладом?

книгах вагома частка сторінок присвячена Рівному: «Ровенщина» – розділ «Ровно»; «Ровенщина туристська» – розділ «Серце оновленого краю»; «Ровенщина» – розділ «Серце квітучого краю».

Коли в серпні 1955 року я дипломованим журналістом прибув у Рівне, то застав тут, без перебільшення, жалюгідну картину. Центр міста, де нині театр, готель, кінотеатр, висотні будинки і майдан Незалежності, був увесь зруйнований війною. Там стояли поодинокі дерев'яні будиночки. Дівав лише ремзавод і чотири школи. Але місто швидко підіймалося з руїн, оновлювалося...

Уже в листопаді 1957 року в обласній друкарні, поліграфічно не пристосованій до видання книг, вийшла перша книга про наше місто. Тому видана вона була дещо примітивно, але не за змістом. У краєзнавчому нарисі був солідний історичний екскурс директора Рівненського обласного музею Олександра Молчанова, хвилюючі рядки про відбудову і розвиток міста журналістів Кіма Закалюка, Михайла Бабія та Андрія Свистуна.

Коли я приступив до написання і видання книги про Рівне, минуло 20 років після виходу того краєзнавчого нарису Олександра Молчанова.

? – Як же воно, Ровно-Рівне Георгія Сербіна?
– Я написав, як невідомо змінився наш обласний центр, як він перетворився на велике індустріальне місто з високою культурою,

му путівнику «Ровно». 1977 року 50-тисячним тиражем українською, російською та англійською мовами його видало Львівське видавництво «Каменяр».

Через десять років, з нагоди 700-річчя міста я написав ще одну, втричі більшу за обсягом книгу – краєзнавчий нарис, ілюстрований путівник, що вийшов теж у львівському «Каменярі» навесні 1989 року.

Описуючи життя краю, його історію, сьогодення чи природу, я перш за все намагався показувати людей, які творили його історію. Одним із найвагоміших моїх видань є книга на 320 сторінок «У кожному слові – мій плем'я любові». Це збірник нарисів. Він вийшов з друку 2004 року за кошти Програми підтримки на-

? – Вас знають не лише як автора, але і як упорядника й редактора видань про Рівне.

– Справді, як упорядник, редактор і автор передмови я брав участь у виданні драми про наше місто Івана Білоуса «Марія – княгиня Рівненська», збірника творів тридцяти юних поетів і прозаїків Рівного «Струмки дзвінкого джерела» та інших книг.

Дуже цікавою була робота над унікальним ювілейним двотомником «Рівне-720. Від давнини до сучасності». Я був головним редактором і автором передмови цієї фундаментальної історико-краєзнавчої книги. У ній вміщено наукові дослідження, розвідки, статті, хронологічні матеріали, архівні документи, спогади гро-

– А коли ви взяли за цю книгу?

– Після закінчення університету, коли одержав призначення до міста Рівного, у редакцію обласної газети «Червоний прапор». Відвідував музеї, архіви, розмовляв із краєзнавцями. І все занотовував. Багато мені допомагала моя дружина, Анна Василівна. Вона була науковим працівником, а згодом і директором Рівненського обласного державного архіву. Моїми однопумцями і помічниками також стали завідувач історичного відділу Рівненського краєзнавчого музею Гурій Бухало, письменники Петро Красюк, Володимир Беляєв, журналісти Майя Білан, Богдан Залізняк та інші краєзнавці.

– З яких джерел ви черпали знання про історію нашого краю?

– Над своєю першою і головною книгою – історико-краєзнавчим на-

– Так, лише тираж «Ровенщини» – 50 тисяч примірників. Книга вийшла у травні 1970 року великим обсягом (вісім друкованих аркушів), у твердій обкладинці, з ілюстраціями і малюнками рівненського художника Леоніда Форсюка. У відгуках і рецензіях на книгу в столичній і рівненській пресі її назвали першим своєрідним літописом нашого краю від сивої давнини до сьогодення.

Згодом чималими тиражами вийшли мої книги «Ровенщина туристська» (Львів, «Каменяр», 1980) і «Ровенщина» – краєзнавчий нарис для зарубіжжя (Київ, «Україна», 1983).

– Коли ви написали книги саме про Рівне?

– Працюючи над книгою про Рівненщину, я глибоко вивчав розвиток і становлення економіки, суспільних відносин, освіти і культури міста Рівного, як центру нашого краю. Власне, у всіх перерахованих

освітою, будинками культури і драмтеатром, педагогічним інститутом та інститутом інженерів водного господарства. До того часу вже виросло нове місто із сучасним комунальним господарством, житловими будинками, широкими майданами та вулицями, якими курсують тролейбуси. Сьогодні це важко уявити, як усього за 20 років у Рівному стали до ладу десятки нових заводів: високовольтної апаратури, торговельного обладнання, тракторних запчастин, азотних добрив, газорозрядних виробів, льонокомбінат та інші великі підприємства.

Коли я оселився в Рівному, тут мешкало близько 45 тисяч чоловік, а вже у 1977 році їх стало майже 300 тисяч. Щороку новосілля справляли понад тисяча сімей. Виростали нові житлові мікрорайони, які розширювали межі міста.

Усі ці зміни я описав у історико-краєзнавчому нарисі, ілюстровано-

ціонального книговидання, популяризації української книги та сприяння книгорозповсюдженню в Рівненській області. У ньому є нариси про заслуженого лікаря України Євгена Борового; лауреата державної премії України, прядильницю льонокомбінату Олену Барабаш; заслуженого діяча науки України, ректора РДГУ Руслана Постоловського; поета-пісняря Олександра Богачука; героя війни, полковника Леоніда Садовського; заслуженого працівника культури України, композитора Петра Фесая та інших знамих рівнян.

Видав і книги-портрети композиторів Галини Топоровської (2003) та Анатолія Андрухова (2005), а також Валерія Войтовича (2012). Цими днями вийшла нова моя книга новел і споминів «Роки, події, зустрічі». У ній чимало імен рівнян, з якими мені випало спілкуватися, трудитися, творити.

мадських діячів, представників науки, освіти і культури, письменників, воєначальників, державотворців. Усі вони – від першої письмової згадки про місто (1283 рік) і до наших днів – розповідають про історію виникнення, економічний, культурно-освітній розвиток Рівного, головні соціально-політичні та суспільні події.

Наостанку ось що скажу. З юних літ я полюбив і люблю це місто. Приїхав до Рівного у 1955 році двадцятилітнім юнаком, став мешканцем міста, його патріотом. Рівне за цей час перетворилось у масштабний, з багатотисячним населенням, високою культурою і освітою адміністративний обласний центр України. Пишаюся тим, що я причетний до цих перемін.

Спілкувалася Марія КОРНІЙЧУК

***P.S.** Порівняльний фотоекскурс «Ровно-Рівне» шукайте в розділі «Фотоальбом» на сайті нашої газети 7d.rv.ua.*